

Verkennd natuuronderzoek

**Onderzoeksgebied IJsseldijk 3-7 te
Westervoort (Putman B.V.)**

April 2009

Rapportnummer: P08-0168

In opdracht van: Projectburo bv / Putman bv

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38 a
5421 XB Gemert

tel. 0492-450161

fax. 0492-450162

www.starobeheer.nl

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
2	Plangebied	3
2.1	Ligging en beschrijving onderzoeksgebied	3
2.2	Voorgenomen ontwikkelingen	5
3	Inventarisatie beschermde natuurwaarden	6
3.1	Natura 2000 (Natuurbeschermingswet)	6
3.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	7
3.3	Flora- en faunawet (Ff-wet)	8
3.4	Gedragscode	11
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	12
4	Effecten	12
4.1	Natura 2000 (Natuurbeschermingswet)	12
4.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	17
4.3	Flora- en faunawet (Ff-wet)	17
5	Mitigerende en compenserende maatregelen	19
6	Conclusies	20
Bijlage 1	Kaartbeeld nieuwe ontwikkelingen	
Bijlage 2	Wet en regelgeving	
Bijlage 3	Schematische weergave beoordelingscriteria vergunningsaanvraag Natuurbeschermingwet 1998	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Putman Exploitatiemaatschappij B.V. (voorts benoemd als Putman) is voornemens haar activiteiten op de locatie aan de IJsseldijk te Westervoort uit te breiden. Alle partners van Stadsregio Arnhem Nijmegen staan in principe positief tegenover deze uitbreiding omdat:

- er geen geschikte locatie aanwezig is voor verplaatsing naar een regionaal bedrijventerrein
- deze bijdraagt aan verschuiving van transportbewegingen van land naar water;
- hergebruik van bouw- en sloopmaterialen in principe een goede zaak is.

Voor verdere uitwerking van de planvorming is het gewenst inzicht te krijgen in mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden. Hierbij is zowel gebiedsgerichte bescherming (Natuurbeschermingswet + Ecologische Hoofdstructuur) en soortgerichte bescherming (Flora- en faunawet) van belang.

1.2 Doel

Deze rapportage:

- beschrijft de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en nabij de uitbreidingslocatie van Putman te Westervoort;
- maakt inzichtelijk of voorgenomen ontwikkelingen mogelijk schadelijk zijn voor beschermde natuurwaarden
- geeft aan op welke wijze mogelijke negatieve effecten voorkomen of gecompenseerd kunnen worden
- en beoordeelt of het noodzakelijk is een vergunning of ontheffing aan te vragen van de Natuurbeschermingswet 1998 of Flora- en faunawet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving onderzoeksgebied

Ter hoogte van Westervoort ligt in de IJsseluitwaarden de bedrijfslocatie van Putman Exploitatiemaatschappij B.V. Het betreft een recyclingbedrijf waarvoor op deze locatie goederen worden verzameld, gesorteerd en of verwerkt om vervolgens weer te worden afgevoerd. Aan en afvoer van grondstoffen gebeurt zowel over land als over water. Het bedrijf is voor scheepvaart bereikbaar via een baai welke vermoedelijk is ontstaan na kleiwinning. Het uiterwaardengebied tussen de stedelijke kernen van Westervoort en Velp liggen in een hoog dynamische omgeving. Naast de stedelijke druk komt dit ook door directe nabijheid van de rijksweg A12, spoorlijn Arnhem – Emmerich en de scheepvaartroute over de IJssel.

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied (rood)

Foto's 1-3 huidige bedrijfslocatie Putman; 4-7 oevers kleiput; 8 binnendijkse uitbreidingslocatie

2.2 Voorgenomen ontwikkelingen

In verband met bedrijfsmatige groei is het gewenst om het bestaande buitendijkse terrein te herinrichten en met circa 1 hectare uit te breiden (locatie A). Daarnaast zal ook een strook direct binnendijks aan de IJsseldijk in gebruik worden genomen voor nieuwe voorzieningen (locatie B).

De uitbreiding van het buitendijkse terrein is voorzien ten behoeve van extra overslagcapaciteit, voorraadbuffers en een extra laad- en losvoorziening. De uitbreidingen op het binnendijkse perceel betreffen de ontwikkeling van kantoor, garage, stallingsplaatsen voor materieel en diverse gronddepots.

Figuur 2. Ligging uitbreidingslocatie A (buitendijks) en B (binnendijks). Voor detaillering plannen zie bijlage 1

landschapselementen als: kolken, strangen, bosschages, moerasstroken, zandoevers en plaatselijk zand- en kleiwinplassen. Op verschillende locaties staan steenfabrieken. De IJssel verbindt een aantal natuurgebieden met elkaar: Gelderse Poort, laagveenmoerassen van Noordwest Overijssel en de Randmeren en het Ketelmeer met aansluiting op het IJsselmeer.

Beschermde natuurwaarden

Het gebied IJsseluiterwaarden is als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn gekwalificeerd vanwege het voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van de kleine zwaan, kolkans, smient, slobeend, meerkoet en grutto die het gebied benutten als overwinteringsgebied en/of rustplaats. Het gebied is tevens gekwalificeerd omdat het behoort tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden dan wel pleisterplaatsen voor kwartelkoning, wilde zwaan en kleine zwaan, reuzenster en ijsvogel in Nederland.

Andere soorten van Bijlage I waarvoor het gebied van betekenis is, zijn porseleinhoen, zwarte stern (broedvogels) en nonnetje, (niet broedvogel). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als broedgebied, ruigebied, overwinteringsgebied en/of rustplaats: fuut, aalscholver, grauwe gans, kraakeend, pijlstaart, wilde eend, wintertaling, tafeleend, kuifeend, grote zaagbek, scholekster, kievit, wulp, tureluur. De biotopen van deze vogels hebben mede de begrenzing van dit gebied bepaald.

De omgeving van locatie Putman is oorspronkelijk alleen aangewezen op basis van de EU-Vogelrichtlijn. Andere delen van de IJsseluiterwaarden zijn (ook) aangewezen op basis van de EU-Habitatrichtlijn. In het conceptaanwijzingsbesluit voor het Natura-2000 gebied IJsseluiterwaarden (vogel- + habitatrichtlijngebied) is aangegeven dat enkele van beschermde habitatwaarden tevens als complementair doel aan het vogelrichtlijngebied worden toegevoegd. Dit betreft de bescherming van: meren met krabbescheer en fonteinkruiden, slikkige rivieroever, stroomdalgraslanden, zachthoutoibossen, grote modderkruiper, kamsalamander en de bever.

De kernopgave voor bescherming van natuurwaarden bestaat uit de volgende drie elementen:

- Behoud en uitbreiding van meren met krabbescheer en fonteinkruiden, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbescheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern.
- Behoud voldoende slaapplekken- en foerageerterrein voor ganzen, kleine zwanen, wilde zwanen en smienten.
- Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning, porseleinhoen en steltlopers.

Beschermde natuurwaarden nabij onderzoeksgebied:

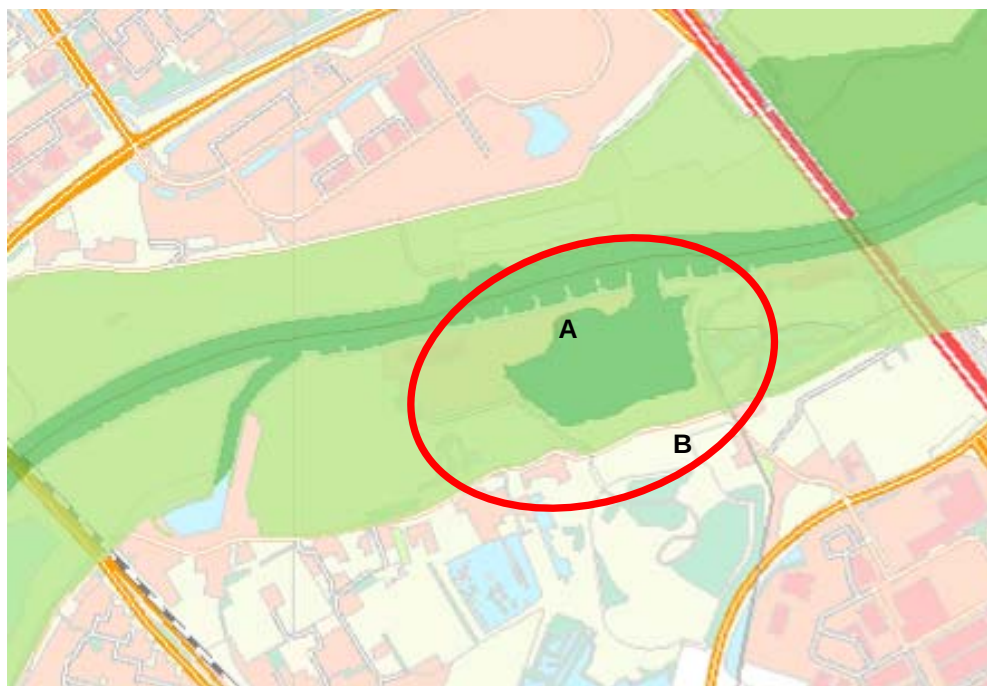
Ter plaatse van Putman wordt geschikt habitat voor vogels gevormd door de omringende droge graslanden, de kleiput met haar zandige oevers en de basaltoevers van de IJssel. Veel vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen zijn gebonden aan natte graslanden. Deze ontbreken echter in de omgeving van Putman. Soorten die wel te verwachten zijn in deze omgeving zijn de kuif- en tafeleend. Deze rusten overdag vooral op grote waterpartijen als zandwinplassen en kleiwinningen; 's nachts foerageren beide op driehoeksmossels op basaltstenen langs de oevers van de rivier. Daarnaast zijn de drogere graslanden geschikt voor steltlopers als de kievit en wulp. Visetende watervogels zoals de fuut en aalscholver gebruiken zowel het zomerbed en plassen in de uiterwaarden als voedselgebied. Broedkolonies van de aalscholver zijn echter niet in de directe omgeving aanwezig.

3.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De landelijke EHS is door de provincie Gelderland nader gedetailleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in twee categorieën: EHS-natuur en EHS-verweving.

Onder EHS-natuur vallen naast bossen en grotere aaneengesloten natuurgebieden, ook cultuurlandschappen met veel natuur. Een deel van die gebieden bestaat al, een deel moet nog ontwikkeld worden. Verreweg de meeste planten en dieren in Gelderland zijn aangewezen op de grotere aaneengesloten natuurgebieden, of het nu om zoogdieren, vogels, vlinders, reptielen of planten gaat. In de directe omgeving van Putman behoort het oppervlaktewater van zowel de IJssel en de kleiwinning tot de EHS-natuur.

EHS-verweving bestaat uit gebieden welke van belang zijn voor planten- en diersoorten die gebonden zijn aan gebieden waarin veel natuurelementen en natuurkwaliteiten verweven zijn met agrarisch en ander gebruik van het cultuurlandschap. Tot de verweven gebieden worden gerekend: gebieden die vallen onder de Vogel- of Habitatrichtlijn, landgoederen die vallen onder de natuurschoonwet, en overige gebieden met een aanzienlijke oppervlakte aan natuur- en beselementen. Door natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer wordt de natuurwaarde van het gebied als geheel versterkt. Natuur is in verweven gebieden de belangrijkste functie. Land- en tuinbouw kunnen zich in deze gebieden duurzaam ontwikkelen voor zover de aanwezige natuurwaarden niet worden geschaad. Het uiterwaardengebied inclusief de daarin gelegen faciliteiten, waaronder de bestaande voorzieningen van Putman, behoren tot de EHS-verweving. Het open water van de IJssel inclusief aangrenzende kleiwinningen behoren tot de EHS-natuur. De buitendijkse uitbreidingslocatie (A) behoort momenteel deels tot de EHS-natuur. De binnendijkse uitbreidingslocatie (B) behoort niet tot de EHS.

Figuur 4. Ligging onderzoeksgebied ten opzichte van EHS-natuur (donkergroen) en EHS-verweving (lichtgroen).

3.3 Flora- en faunawet (Ff-wet)

Het Natuurloket verstrekt informatie over het voorkomen van soorten per kilometerhok (kmhok). Voor de omgeving van Putman zijn echter geen bruikbare gegevens beschikbaar. Er zijn daarom alleen gegevens beschikbaar uit verschillende verspreidingsatlassen van bijvoorbeeld vleermuizen, amfibieën, reptielen en vissen.

Op 16 oktober heeft is een veldbezoek plaatsgevonden door een ecooloog (ir. J.W. Burgmans). Tijdens dit bezoek zijn de aanwezige habitattypen op en rond het terrein van Putman geïnterviewd en is gekeken naar sporen welke duiden op aanwezigheid van soorten. Op basis van deze inventarisatie in combinatie met gegevens uit verspreidingsatlassen kan per soortgroep een goede inschatting gemaakt worden of mogelijk beschermde soorten voorkomen.

Flora

Het huidige terrein van Putman is grotendeels verhard en daarmee ongeschikt voor (beschermde) vegetatie. De landtong tussen de huidige opslag- en verwerkingsplaats en de in/uitvaart van de kleiput is beperkt begroeid met gevarieerde begroeiing van loofhout en struweel. De ondergroei is sterk verruigd door beroering van de toplaag en verrijking met groenafval.

De zandige oevers (noord + oost) van de kleiput bieden ruimte aan soorten voor pionierssoorten en andere soorten van schrale zandgronden. Tijdens het veldbezoek is ten minste de grote kaardenbol (Flijst 1) waargenomen. Door het seizoen (oktober) waarin het veldbezoek heeft plaatsgevonden was het niet mogelijk een totaalbeeld te krijgen van eventueel aanwezige beschermde soorten kruiden.

De binnendijkse uitbreidingslocatie B bestaat uit meer verrijkte grond die matig intensief wordt begraasd met paarden. Dit gebruik maakt het gebied niet geschikt voor het voorkomen van beschermde soorten.

Conclusie: De schrale zandige oevers die langs delen van de kleiput aanwezig zijn bieden geschikt habitat voor beschermde flora.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn echter geen waarnemingen van vogels gedaan. Dit is te verklaren door de slechte weersomstandigheden: zware regen en wind. Het uiterwaardengebied dat het onderzoeksgebied omgeeft is als broed-, foerageer- en rustgebied van belang voor diverse watervogels. Het bestaande verwerkingsterrein van Putman is echter geheel verhard. In combinatie met het intensieve gebruik is dit gebied niet geschikt als foerageer en/of broedgebied voor water- en zangvogels. De verruigde begroeiing op de landtong naar de toegang van de kleiput biedt geschikte broedgelegenheid aan velerlei algemene zang- en struweelvogels. De hoge bomen kunnen door watervogels als de aalscholver worden gebruikt als rustplaats. De kleiput kan door vele watervogels worden benut als rust- en/of foerageergebied. Aanwezige steile oevers worden mogelijk gebruikt door de ijsvogel. Het is onbekend in welke mate de kleiput daadwerkelijk van belang is voor de kwalificerende soorten van het gebied IJsseluitwaarden. De binnendijkse uitbreidingslocatie (B) is in potentie geschikt als broedgelegenheid voor weidevogels als de Kieviet en wulp. De actuele intensieve begrazing maakt het perceel echter ongeschikt als broedplaats voor deze soorten.

Conclusie: Bomen en struiken op de landtong worden mogelijk als broed- en rustplaats gebruikt door verschillende vogelsoorten waaronder de kwalificerende soort Aalscholver. Steile oevers van de kleiput worden mogelijk gebruikt door de ijsvogel. Het open water van de kleiput maakt onderdeel uit van het grote rust- en foerageergebied dat de IJsseluitwaarden vormt voor vele watervogels.

Zoogdieren

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het huidige bedrijfsterrein van Putman slechts voor een beperkt aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Opgeslagen materialen zullen als schuilplaats worden gebruikt door verschillende soorten kleine knaagdieren (muizen/ratten). Ook zal het terrein, en dan met name de oeverzone met de IJssel gebruikt kunnen worden door marterachtigen als wezel, hermelijn of steenmarter. De binnendijkse uitbreidingslocatie (B) zal daarnaast behoren tot het leefgebied van enkele veelvoorkomende zoogdieren als de mol, konijn en haas.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen blijkt dat de verschillende soorten vleermuizen in de omgeving van het onderzoeksgebied voorkomen. Er zijn echter geen geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Zowel de kleiput, landtong en binnendijkse uitbreidingslocatie zullen gebruikt worden door foeragerende vleermuizen.

Conclusie: Een klein aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) benut het gebied als foerageer- of leefgebied. Tevens kunnen zwervende marterachtigen (FFlijst 1/2) worden aangetroffen. Mogelijk benutten vleermuizen (FFlijst 3) het gebied als foerageergebied, verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn niet aanwezig.

Reptielen en amfibieën

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat de kleiput het enige aanwezige oppervlaktewater binnen het onderzoeksgebied is. Deze is echter om verschillende redenen ongeschikt als belangrijk voortplantingswater voor amfibieën. Door het ontbreken van ondiepe oeverzones warmt het water in het voorjaar onvoldoende op voor ontwikkeling van eistadia en larven. Daarnaast zullen de aanwezige (rivier)vissen prederen op zowel de eieren, larven als adulte amfibieën. Direct ten zuidoosten van het onderzoeksgebied bevinden zich enkele binnendijkse wateren omringd door natte graslanden. Dit gebied is wel uitermate geschikt voor amfibieën. Vanuit dit gebied kunnen zwervende of trekkende exemplaren worden aangetroffen in het onderzoeksgebied.

In het onderzoeksgebied zelf alsook de omliggende terreinen ontbreekt het geheel aan geschikt habitat voor het voorkomen van beschermd reptielen. Het voorkomen van deze soortgroep kan dan ook worden uitgesloten.

Conclusie: Het ontbreekt aan geschikt voortplantingswater voor amfibieën. Mogelijk worden enkele zwervende adulten uit omliggend geschikt habitat aangetroffen. Het voorkomen van beschermde reptielen is uitgesloten.

Vlinders en libellen

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied ongeschikt is voor het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen. De geschikte biotopen zoals hoge waterkwaliteit en juiste waardplanten ontbreken in het gebied.

Mogelijk benutten een aantal algemeen voorkomende, niet beschermde soorten vlinders en libellen het onderzoeksgebied wel.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vlinders en libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat de geschikte biotopen voor het voorkomen van beschermde soorten mieren en kevers, zoals grote stilstaande wateren en (naald)bossen, ontbreken in het gebied. Beschermde soorten mieren en kevers komen dan ook niet voor in het onderzoeksgebied.

Conclusie: Er komen geen beschermde mieren en kevers voor in het onderzoeksgebied.

Vissen

De kleiput staat in directe en continue verbinding met de IJssel. Om deze reden zullen verschillende soorten riviervissen waaronder de beschermde meerval kunnen worden aangetroffen. Door het ontbreken van structuurrijke oevers en hoge dynamiek betreft ontbreken de typische habitats welke kritische zijn voor de beschermde soorten riviervissen.

Conclusie: De kleiput maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van beschermde soorten riviervissen zoals de meerval.

4 Effecten

4.1 Natura 2000 gebied (Natuurbeschermingsweg 1998)

Externe effecten

Toenemende industriële activiteiten kunnen in het algemeen op verschillende manieren schadelijke effecten hebben op beschermde natuurwaarden. Uit de effectenindicator, opgesteld door het ministerie van LNV, is nader gespecificeerd voor de beschermde natuurwaarden per Natura 2000-gebied. Hieruit blijkt dat beschermde waarden van de IJsseluiterwaarden bij industriële activiteiten kunnen worden geschaad door: ruimtelijke verkleining, versnippering, verzuring, vermesting, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, - licht, - trillingen, optische verstoringen en mechanische effecten (www.minlnv.nl).

Actuele natuurwaarden op het huidige terrein van Putman bv (inclusief uitbreidingslocatie) zijn uiterst beperkt (zie paragraaf 3.3). De directe omgeving maakt echter onderdeel uit van een belangrijk rust en foerageergebied van vele watervogels. De IJsseluiterwaarden is als beschermd gebied benoemd op basis van de functie die zij vervult voor 25 vogelsoorten. Elk van deze soorten is in verschillende mate gevoelig voor verstoring door geluid, licht, trillingen, optische verstoringen, mechanische effecten, verontreiniging, verzuring, vermesting of verdroging.

Hieronder is elk van deze externe effecten nader uitgewerkt voor de locatie Putman en voorgenomen uitbreiding.

Ruimtelijke verkleining

De voorgenomen binnendijkse uitbreiding zorgt voor een minimale verkleining van het Natura 2000-gebied IJsseluiterwaarden. Dit deel van de uiterwaarden is beschermd door het belang dat het vertegenwoordigt voor verschillende soorten broedende, rustende en overwinterende watervogelsoorten. Oppervlakteverlies is zo minimaal (< 0.1 %) dat dit feit op zich geen significant negatief effect kan hebben op de kwalificerende soorten voor dit gebied. Dit wordt versterkt door het feit dat geen habitattypen in, of nabij, het onderzoeksgebied aanwezig zijn welke uniek voor het gehele Natura 2000-gebied zijn.

Versnippering

De minimale oppervlakteverlies zal geen versnipperende werking hebben binnen de IJsseluiterwaarden, of verbindingen met andere gebieden beletten. De huidige bedrijfslocatie van Putman is, gezamenlijk met de hoofdwaterloop van de IJssel, buiten de aanwijzing van het Natura 2000-gebied gelaten. Het betreft een minimale uitbreiding van deze bestaande exclavering.

Verstoring door geluid

In het voorjaar van 2009 wordt door Adviesbureau Peutz een geluidsonderzoek uitgevoerd. Op dit moment zijn geen resultaten van dit onderzoek beschikbaar. Van alle kwalificerende vogelsoorten voor het Vogelrichtlijngebied is alleen de grutto gevoelig voor verstoring door geluid. Binnen of direct rond het onderzoeksgebied zijn geen belangrijke broedgebieden van deze soort aanwezig door het ontbreken van natte, matige voedselrijke graslanden met voldoende kruiden en structuur. De kern- en

broedgebieden voor deze soort liggen in de natuurontwikkelingsgebieden in de uiterwaarden zoals op locaties Cortenoever en Fraterwaard. Geadviseerd wordt om bij lopend geluidsonderzoek ook de effecten op natuurwaarden te beoordelen.

Verstoring door licht

Zowel broedende, foeragerende en trekkende vogels zijn gevoelig voor verstoring door licht. Andere beschermde soortgroepen of habitattypen zijn ongevoelig voor lichtverstoring. Zowel in de huidige en toekomstige situatie is beperkte en gerichte terreinverlichting aanwezig op het overslag en verwerkingsterrein. Tijdens laden en lossen van schepen in schemer of in het donker werken kranen en bulldozers met richtlampen. Zowel in het huidige als toekomstige gebruik en werkwijze zal uitstraling van licht naar omliggende uiterwaarden worden geminimaliseerd doordat het terrein slechts schaars wordt verlicht. Waar bij werkzaamheden intensievere verlichting noodzakelijk is zal gebruik worden gemaakt van gerichte lampen. Het terrein zal derhalve niet vlakdekkend middels lichtmasten worden beschenen. Op de binnendijkse uitbreidingslocatie is nieuwbouw van kantoren, opslag en stalling van materieel voorzien. Verlichting van dit terrein zal beperkt blijven tot regulier buitenverlichting van gebouwen en toeritten.

Verstoring door trillingen

Van alle kwalificerende vogelsoorten voor het vogelrichtlijngebied zijn alleen de kleine zwaan en zwarte stern gevoelig voor trillingen. De kleine zwaan is alleen gedurende de wintermaanden aanwezig in de IJsseluiterwaarden. Zij foerageren bij voorkeur in grote complexen van voedselrijke graslanden. De verspreiding van de soorten concentreert zich binnen de IJsseluiterwaarden op enkele (deel-) gebieden zoals de delta bij het IJsselmeer. In het drukke gebied tussen Arnhem en Westervoort wordt de soort niet structureel aangetroffen. Ook het voorkomen van de zwarte stern binnen de IJsseluiterwaarden concentreert zich op enkel deelgebieden: de IJsselmonding en nabij de Geldersche poort. Alleen in deze deelgebieden zijn in voldoende mate verlandingszones aanwezig. Deze heeft de soort nodig voor de bouw van nesten.

Optische verstoringen

Bijna alle vogelsoorten zijn, met name gedurende de broedperiode, gevoelig voor optische verstoringen. De voorgenomen ontwikkelingen zullen echter niet leiden tot intensiever betreding van het uiterwaardengebied. De toename aan optische verstoring zal gekoppeld zijn aan eventueel toenemend aan- en afvoerend verkeer zowel over de weg als over water. Er zijn geen gegevens beschikbaar over drempelwaarden voor deze wijze van verstoring op verschillende vogelsoorten.

Mechanische effecten

Mechanische effecten van voorgenomen uitbreiding zullen zeer beperkt zijn. De oever die gewijzigd zal moeten worden is in zijn huidige vorm niet interessant voor ijsvogels zodat deze ingreep geen effect zal hebben op deze soort. Golfslag door toenemend vaarverkeer op de kleiput kan negatief zijn voor broedvogels op drijfnesten, de zwarte stern in het bijzonder. Deze soort komt echter niet voor op de kleiput.

Verontreiniging,

Verontreiniging van industrie kan plaatsvinden door uistoot en depositie door de lucht of uistroom van vervuult (afval-)water of olie. Bij verwerking van hout en steen en ijzer

komen echter geen verontreinigende stoffen vrij. Op locatie A en in mindere mate locatie B wordt gewerkt met zware voertuigen. Bij gebruik, onderhoud, reiniging en schade aan deze voertuigen kunnen (restanten van) olieproducten vrijkomen. Het oppervlaktewater van beide terreinen wordt echter opgevangen en stroomt niet af richting omliggende terreinen. Op locatie B wordt het oppervlaktewater afgevoerd middels het reguliere rioolstelsel. Op locatie A wordt het oppervlaktewater opgevangen en na reiniging via een biologisch waterzuivering geloosd. Het waterschap handhaaft eventuele puntlozingen en ziet ook toe op een adequate werken van de aanwezige zuivering.

Verzuring, vermesting, verdroging,

De activiteiten van Putman hebben op geen enkele wijze een invloed op verzuring vermesting of verdroging van omliggend gebied.

Effect per kwalificerende soort / habitat

Aanwijzing van het gebied rond Putman bv als natura-2000 gebied is gebeurd op basis van de kwalificerende soorten waarvoor de ijsseluitwaarden speciaal is aangewezen als beschermd gebied: kleine zwaan, wilde zwaan, nonnetje, porseleinhoen, kwartelkoning, zwarte stern en ijsvogel. Daarnaast is het gebied van belang voor achttien soorten watervogels (fuut, aalscholver, kolgans, grauwe gans, smient, krakeend, wintertaling en wilde eend). Per soort zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. In onderstaande tabel is deze per soort weergegeven en zijn effecten van voorgenomen uitbreiding benoemd.

Voor de *soorten* porseleinhoen, kwartelkoning, grote modderkruiper, kamsalamander en bever zijn de instandhoudingsdoelstellingen gericht op uitbreiding of verbetering van het huidig aanwezige leefgebied (groen in tabel 1).

Porseleinhoen en kwartelkoning zijn gebonden aan plas-dras zones en ondiepe wateren. Kamsalamander is afhankelijk van geïsoleerde wateren met goede watervegetatie en zonder vis. De bever kan verspreid voorkomen in de hele IJssel, maar is gebaat bij grotere wilgenbossen. Met uitzondering van de grote modderkruiper is voor geen van deze soorten geschikt leefgebied in de omgeving van Putman aanwezig. Het habitat voor de grote modderkruiper (potentieel de gehele IJssel) wordt door deze ingreep niet structureel gewijzigd. Voorgenomen ingrepen hebben dan ook geen negatieve effecten op het leefgebied van deze soorten.

Ook voor de *habitats* 'meren met krabbenscheer en fonteinkruid', slikkige oever, stroomdalgrasland en zachthoutoibossen zijn de instandhoudingsdoelstellingen gericht op uitbreiding of verbetering van het huidig aanwezige areaal (groen in tabel 1). Alleen het habitattypen zachthoutoibos is op of rond de locatie Putman aanwezig. Bij de planvorming zal schade aan dit habitatype moeten worden voorkomen. Voorgenomen ingrepen hebben dan ook geen negatieve effecten op het kwaliteit of omvang van deze habitattypen.

Voor alle overige soorten beperken de instandhoudingsdoelstellingen tot behoud van huidige aanwezig leefgebied. Soorten waarvoor het gebied van belang is als rust- en slaapplek worden mogelijk in beperkte mate verstoord als de ontwikkelingen leiden tot extra lichtuitstraling, geluid of optische verstoring.

Soort / habitat	Gebiedsfunctie	Instandhoudingsdoelstelling	Actuele staat	Effect voorgenomen ingreep
kleine zwaan	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 70 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Wilde zwaan	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 30 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Nonnetje	Foerageergebied	Behoud van 20 vogels		geen
Porseleinhoen	Broedgebied	Verbetering tot minimaal 20 paren	Ca. 10 paren	geen
Kwartelkoning	Broedgebied	Verbetering tot minimaal 60 paren	Ca. 42 paren	geen
Zwarte stern	Broedgebied	Behoud van ten minste 50 paren		geen
IJsvogel	Broedgebied	Behoud van ten minste 10 paren		Mogelijkheden voor ontwikkeling nieuwe nestlocatie
Fuut	Foerageergebied	Behoud van gemiddeld 220 vogels		Geen
Aalscholver	Broedgebied	Behoud leefgebied voor 550 vogels		Geen
Kolgans	Foerageer- & slaappleaats	Mag onder voorwaarden licht afnemen		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Grauwe gans	Foerageer- & slaappleaats	Mag onder voorwaarden licht afnemen		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Smient	Foerageer- & slaappleaats	Mag onder voorwaarden licht afnemen		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Krakeend	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 100 vogels		Geen
Wintertaling	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 380 vogels		Geen
Wilde eend	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 2600 vogels		Geen
Pijlstaart	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 50 vogels		Geen
Slobeend	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 90 vogels		Geen
Tafeleend	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 450 vogels		Geen
Kuifeend	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 690 vogels		Geen
meerkoet	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 3600 vogels		Geen
Scholekster	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 210 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Kievit	Foerageergebied	Behoud leefgebied voor 3400 vogels		Geen
Grutto	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 490 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats

Wulp	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 230 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Tureluur	Foerageer- & slaappleaats	Behoud leefgebied voor 30 vogels		Mogelijk lichte verstoring rustplaats
Grote modderkruiper	Leefgebied	Uitbreiding & verbetering leefgebied		Geen
Kamsalamander	Geïsoleerde metapopulaties	Uitbreiding, verbetering en verbinden leefgebied		Geen
Bever	Potentieel leefgebied	Uitbreiding & verbetering leefgebied		Geen
Meren met krabbenscheer en fonteinkruid	habitat	Uitbreiding & verbetering habitat		Geen
Slikkige rivieroevera	habitat	Uitbreiding & verbetering habitat		Potentieel aanwezig habitat aan oevers van kleiwinning blijft behouden
Stroomdal-grasland	habitat	Uitbreiding & verbetering habitat		Geen
Zachthout-oobossen	habitat	Uitbreiding & verbetering habitat		Aanwezig habitat blijft behouden

Tabel 1. Beschermde natuurwaarden IJsseluiterwaarden

4.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

In Gelderland is de gehele waterloop van de IJssel met de daaraan verbonden kleiwinplassen aangewezen tot EHS-natuur. De beperkte uitbreiding van het buitendijkse verwerkingsterrein van Putman gaat ten koste van 1 ha. van dit wateroppervlak. Gezien de beperkte omvang van de ingreep ten opzichte van het totale oppervlakte van de watergang en het ontbreken van bijzondere habitattypen op deze locatie zal dit geen effect hebben op de ecologische kwaliteiten van dit watersysteem en alle daaraan verbonden soorten. Toch dient het verloren oppervlakte aan EHS gecompenseerd te worden volgens de 'saldobenadering' (provinciaal beleid Gelderland).

4.3 Flora- en faunawet (Ff-wet)

Bij verwijdering van de bomen en struweel op de landtong gaan mogelijk nestplaatsen van struweelvogels verloren. Daarnaast kunnen de bedrijfswerkzaamheden zoals aan- en afvoer van materialen en de plaatselijke verwerking een beperkte versturende werking hebben op de watervogels die gebruik maken van de kleiput.

Naar verwachting hebben de voorgenomen ontwikkelingen geen nadelige effecten voor overige aanwezige soorten als marterachtigen, vleermuizen en vissen.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige flora en fauna geldt de zorgplicht ex art. 2 van de Ffwet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te handelen op een wijze

waarop nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt.

5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten of habitattypen verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Flora- en faunawet

Indien broedende vogels (FFlijst 2/3) in de vegetatie op de landtong aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden als verwijdering van de beplanting niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Door beplanting vóór het broedseizoen voor vogels te verwijderen wordt voorkomen dat vogels er zullen gaan broeden. Indien zo gehandeld wordt, treden er geen effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaats vinden buiten het broedseizoen worden geen nadelige effecten verwacht op struweelvogels. Ten behoeve van de aalscholvers verdient het aanbeveling om een of enkele hoge bomen te laten staan als 'dood hout'. Aalscholvers maken hiervan gebruik om te rusten en te drogen. Bij werkzaamheden aan de oevers van de kleiput kan gezocht worden naar mogelijkheden om steile oevers te creëren. Op deze manier kan extra nestgelegenheid voor de ijsvogel worden gecreëerd. Vele vogelsoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Bij alle ontwikkelingen in en rond de uiterwaarden dient daarom terughouden en zorgvuldig met verlichting omgegaan te worden. Te allen tijde dient uitstraling van licht naar het uiterwaardengebied voorkomen te worden.

Bij herinrichting van het terrein is het van belang om rond de oeverzone van de IJssel een ruige zone aan te houden. Deze zone kan fungeren als schuil en vluchtplaats voor zwervende marterachtigen.

Met uitzondering van bovengenoemde vogels en zoogdieren zijn geen beschermde soorten op de uitbreidingslocaties aanwezig waarvoor mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn.

Ecologische Hoofdstructuur

Er gaat één hectare oppervlaktewater verloren dat behoort tot de EHS. Dit wateroppervlakte behoort tot een eenheid waarvan beleidsmatig gestreefd wordt naar 10% oppervlakte aan landschapselementen. Vanuit ecologisch perspectief niet waardevol het verloren oppervlaktewater te compenseren uitbreiding van dit waterlichaam op een andere locatie. Compensatie kan beter gerealiseerd worden middels aanleg van nieuwe landschapselementen. De nieuwe landschapselementen dienen dan ten minste 1,4 x 10% van het verloren wateroppervlakte te beslaan. Dit betreft 0,14 ha aan bijvoorbeeld poelen of struweel. Dit dient afgestemd te worden op het lokaal gewenste landschapstype of ecologische waarden van het gebied. Ook kan ecologische verbetering worden gerealiseerd door herinrichting en gewijzigd beheer van de oeverzones van de kleiput.

6 Conclusies

Door uitvoeren van de juiste compenseren of mitigerende maatregelen ten aanzien van eventueel aanwezige vogels en marterachtigen kunnen de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden zonder in overtreding te zijn van de Flora- en faunawet.

Hoewel geen harde effectbeoordeling op alle soorten watervogels afzonderlijk gemaakt kan worden is te verwachten dat geen significant negatieve effecten optreden te opzichte van de kwalificerende soorten voor het natura 2000-gebied IJsseluiterwaarden. Uit nader overleg met de provincie moet blijken of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is. Mogelijk is nader onderzoek naar een of enkele effecten noodzakelijk.

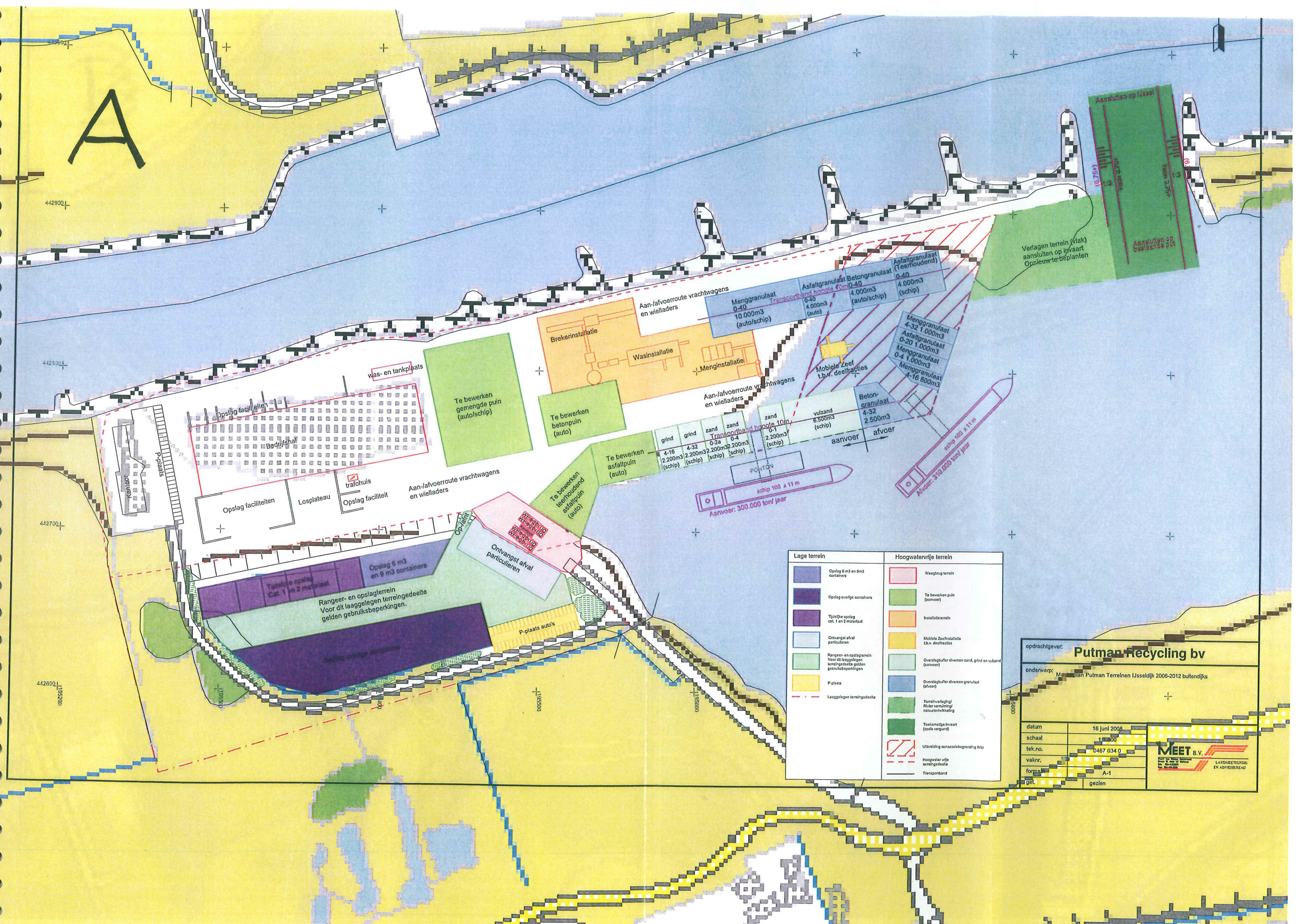
Op en rond locatie Putman komen de beschermde habitattypen slikkige oevers en zachthoutoibos voor. Indien deze habitattypen worden beïnvloed of geschaad dient een passende beoordeling te worden opgesteld.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben beperkte negatieve invloed op de kwaliteiten van de Ecologische Hoofdstructuur. Dit kan gecompenseerd worden door realisatie van ten minste 0.14 ha aan nieuwe landschapselementen in de uiterwaarden en/of herinrichting van de oeverzones rond de kleiput.

Advies:

Direct zuidoostelijk van het onderzoeksgebied liggen enkele plassen omringd door natte graslanden. Door deze gebieden te verbinden met de uiterwaarden kunnen vele soorten uit dit gebied zich verspreiden via de IJsseluiterwaarden.

Bijlage 1 Kaartbeeld toekomstige ontwikkelingen locatie A + B

Lage terrein	Hoogwaterrijke terrein
Opslag 6 m3 en 9 m3 containers	Weegbrug terrein
Opslag overige containers	Te bewerken puin (aanvoer)
Tijdelijke opslag cat. 1 en 2 materiaal	Installatieterrain
Ontvangst afval particulieren	Mobile Zee/Installatie t.b.v. deelfracties
Rangeer- en opslagterrein Voor dit laaggelegen terreingedeelte gelden gebruiksbeperkingen	Overslagbuffer diversen zand, grind en vulzand (aanvoer)
P-plaats	Overslagbuffer diversen granulaat (afvoer)
Laaggelegen terreingedeelte	Toekomstige Invaart (zoals vergund)
	Uitbreiding concessiebegrenzing Wier
	Hoogwaterrijke terreingedeelte
	Transportband

opdrachtgever: **Putman Recycling bv**

onderwerp: Masterplan Putman Terreinen IJsseldijk 2006-2012 buitendijks

datum	16 juni 2008
schaal	1:200
tek.no.	0467 034 0
vaknr.	
forma	A-1
get.	gezien

MEET B.V.
LANDMEETUNGS- EN ADVISEUR

442800.1

4427001

4426001

442500.1

142400L

—195700

+

196000+

9618

196300

Voorzlening bij hoogwater
t.b.v. grond

Transportmiddelen stalling

- bij hoogwater t.b.v. bouw- en steppafval

Kanto

In-ep

6

mini

of

opdrachtgever

Putman Recycling bv

onderwerp:

Masterplan Putman Terreinen IJsseldijk 2006-2012 binnendijks

datum

16 Junl 2008

school	
--------	--

16 juni 2008
14.555

Schaal

1:1.000

lek.no.

0467 035 0

vaknr.

10

formaat

A-1

get.

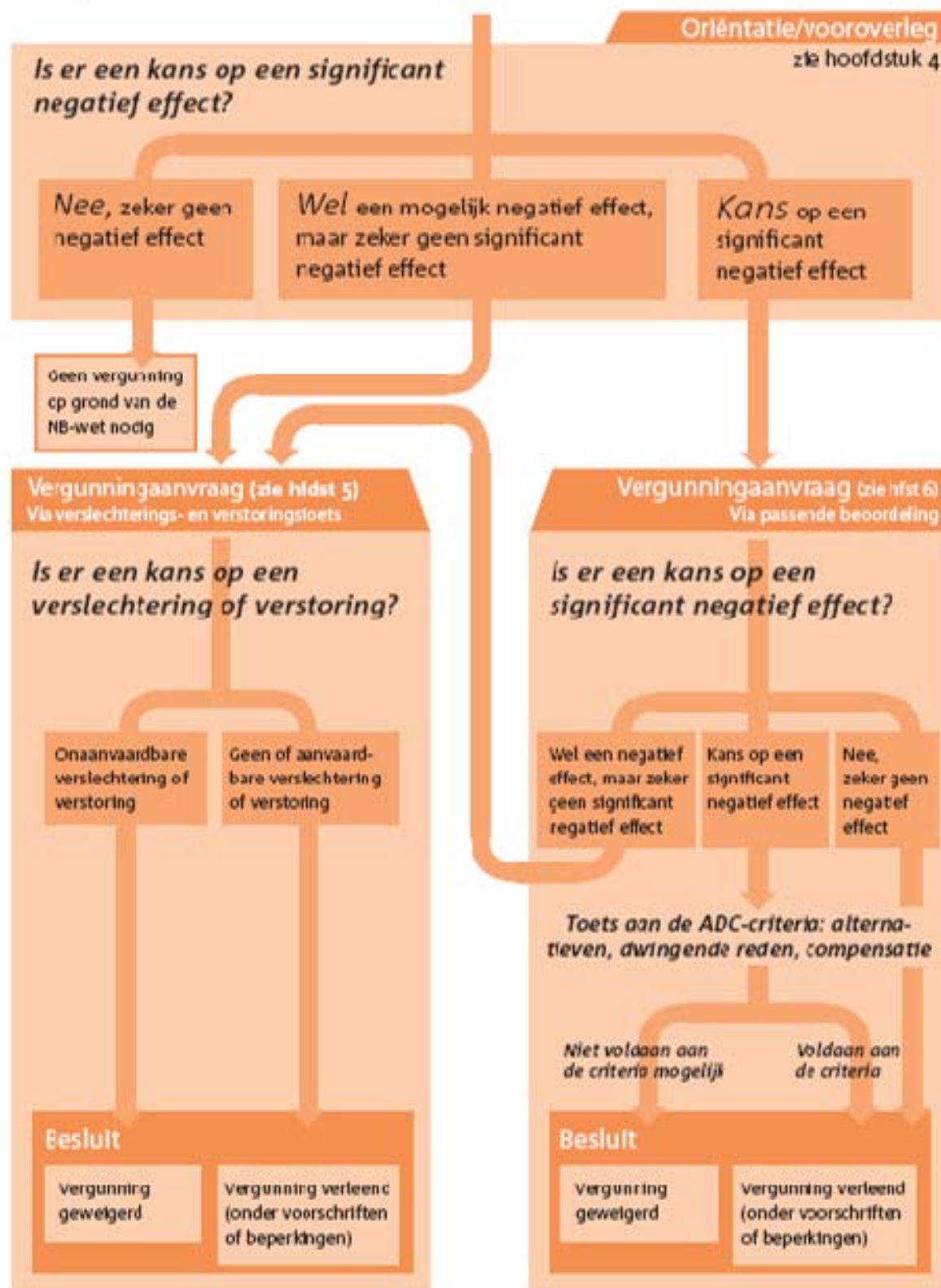
gezien

LANDMEETKUNDIG
EN ADVIESBUREAU

Bijlage 2: Schematische weergave beoordelingscriteria Nb-wet 1998

Project of handeling

Bijlage 3 Wet en regelgeving

Flora- en faunawet *(Bron: Ministerie van LNV)*

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

Natuurbeschermingswet 1998 *(Bron: Ministerie van LNV)*

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat

Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.